

PODNIESIONY Z RUIN

FOTOGRAFIE MARCIN KMIECIŃSKI

Oryginalne elementy wystroju łączą odbudowany Zamek Królewski w Warszawie z przeszłością.

Fot. 1
 Fotografia lotnicza ruin
 Starego Miasta i Zamku
 Królewskiego
 w Warszawie, 1945

Przełomowym momentem w powojennej historii Zamku Królewskiego w Warszawie była decyzja o odbudowie gmachu podjęta przez władze komunistyczne 19 stycznia 1971 roku. W kilka dni później, 26 stycznia, na pierwszym posiedzeniu w Łazienkach Królewskich zebrał się Obywatelski Komitet Odbudowy Zamku Królewskiego (OKOZK), powołany do kierowania całością prac.

Ogólne wykonawstwo prac projektowych i realizacyjnych komitet powierzył PP Pracowni Konserwacji Zabytków (PKZ). Przed zespołem projektantów, na którego czele stanął prof. Jan Bogusławski, postawiono trzy zadania: odtworzenie bryły i układu przestrzennego wnętrza w obrysie i gabarytach sprzed 1939 roku, zgodnie ze stylem epoki, w której powstawały, przestrzeganie zasady wmontowania wszystkich zachowanych elementów oryginalnych na ich dawne miejsce, odtworzenie na podstawie przekazów ikonograficznych tych fragmentów zamku, które uległy zatarciu w wyniku wielu przebudów.

Najcenniejszym przekazem umożliwiającym wierne odtworzenie zamku, a zwłaszcza jego wnętrza, były uratowane w 1939 roku obiekty sztuki (246 obrazów – w tym wszystkie obrazy Canaletta i Bacciarellego, cztery trony królewskie, 40 sztuk mebli, siedem tkanin, liczne pamiątki historyczne i dzieła sztuki zdobniczej), fragmenty detali architektonicznych i elementów wypo-

sażenia (boazerie, drzwi, gzymsy, supraporty, kominki, okucia), a ponadto około 4 tys. detali wydobytych z ruin zamku tuż po wojnie. Wszystkie oryginalne elementy poddano konserwacji, a na podstawie materiałów ikonograficznych określono ich lokalizację w dawnych wnętrzach. Zachowane elementy pozwalały w mniej więcej 75 proc. na rozstrzygnięcie problemów dotyczących wyposażenia poszczególnych sal w detale, choć ilościowo stanowiły nie więcej niż około 10–15 proc.

Czasochłonne i żmudne prace nad odtwarzaniem wnętrza ukończono oficjalnie w sierpniu 1984 roku, kiedy zamek został udostępniony zwiedzającym.

Publiczność odwiedzająca dziś Zamek Królewski w Warszawie zgodnie z zamysłem projektantów bez trudu dostrzeże we wnętrzach znacznie ciemniejsze elementy oryginalne. Jak mawiał prof. Aleksander Gieysztor, pierwszy dyrektor zamku – oryginały, które w trakcie odbudowy powróciły na dawne miejsca, są cienką nicią łączącą dawny zamek z tym odtworzonym. Odbudowa Starego Miasta wraz z Zamkiem Królewskim została doceniona wpisem na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO jako przykład wyjątkowego pietyzmu w odrestaurowaniu najstarszego fragmentu miasta zniszczonego metodycznie przez Niemców.

KUSTOSZKA **BOŻENA RADZIO**
 ZAMEK KRÓLEWSKI W WARSZAWIE

1945

Fot. 2
Ruiny Zamku Królewskiego
w Warszawie, 1945

Fot. 3
Sala Wielka, oryginalne
drzwi ze sztandarami

Fot. 4
Sala Wielka,
medalion z portretem
Stanisława Augusta
Poniatowskiego
dłuta André Le Bruna,
uratowany we wrześniu
1939 roku

Fot. 5
Sala Wielka,
marmurowy posąg Apolla
dłuta André Le Bruna,
1778

ACADEMIA W OBIEKTYWIE

Fot. 6
 Pokój Marmurowy, portrety królów polskich
 pędzla Marcella Bacciarellego

Fot. 7
 Sala Tronowa, kominek zestawiony
 z elementów uratowanych w czasie wojny

Fot. 8
 Sala Tronowa, fotel tronowy autorstwa
 Johanna Christiana Kamsetzera na tle zaplečka
 odtworzonego na podstawie oryginalnego
 orła odnalezione w USA w 1991 roku

Fot. 9
 Sala Rycerska, supraporta
 z portretem Krzysztofa Radziwiłła
 pędzla Marcella Bacciarellego

Fot. 10, 11
 Gabinet Konferencyjny
 z oryginalnymi fragmentami
 dekoracji malarskiej
 Jana Bogumiła Plerscha, 1783

Fot. 12
 Pokój Zielony, w narożniku
 widoczne popiersie Woltera
 dłuta Jeana-Antoine'a
 Houdona z 1778 roku

